

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2020-07- Nr. (2.30E-35) 6V

Kopija:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba savo iniciatyva išnagrinėjo Teisės aktų informacinėje sistemoje pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 2, 3, 19, 20, 22, 26, 37, 38, 44 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 20³ straipsniu įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) Nr. 20-5387(2), kuriuo siūloma pritarti Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 2, 3, 19, 20, 22, 26, 37, 38, 44 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 20³ straipsniu įstatymo projektui (toliau – Įstatymo projektas) ir pagal kompetenciją teikia savo pastabas ir pasiūlymus.

(2) Nutarimo projektu siūloma suteikti notarams teisę organizuoti ir vykdyti aukcionus informacinių technologijų priemonėmis. Už šią paslaugą notaras pagal sudarytą paslaugų teikimo sutartį galėtų imti su paslaugos gavėju sutartą atlyginimą. Detalią aukcionų organizavimo tvarką nustatytų teisingumo ministras Lietuvos notarų rūmų prezidiumo teikimu.

(3) Kaip nurodyta Aiškinamajame Įstatymo projekto rašte, kai aukciono būdu būtų parduodamas nekilnojamas turtas, šio turto pirkimo–pardavimo sutartį galėtų sudaryti tas pats notaras, kuris organizavo ir vykdė turto pirkimo–pardavimo aukcioną, jei būtų toks sandorio šalių susitarimas. Šiuo atveju nekilnojamojo turto realizavimo procese nuo aukciono paskelbimo iki duomenų apie pirkėjo nuosavybės teisės į įgytą turtą perdavimo registruoti dalyvautų tas pats notaras ir tokiu būdu paslaugų gavėjai gautų patogią, vieno langelio principu pagrįstą paslaugą.

(4) Šiuo metu privačių subjektų turto pirkimo–pardavimo (nuomos) aukcionus organizuoja įvairios nekilnojamojo turto konsultacijų bendrovės ir kitos įmonės, kurios pagal savo įstatus gali teikti aukcionų organizavimo ir vykdymo paslaugas. Aiškinamajame rašte pažymėta, kad naujos alternatyvios elektroninės aukcionų organizavimo ir vykdymo paslaugos atsiradimas prisidės prie dar didesnio verslo aplinkos gerinimo ir skatinimo keltis į elektroninę erdvę ir spartesnio jo vystymo ir plėtros.

(5) Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, kad aukcionų organizavimo ir vykdymo paslaugų teikimas, kurias Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija ketina leisti teikti taip pat ir notarams, laikytinas ūkine veikla, kurią, kaip nurodė ir pati Teisingumo ministerija, rinkoje šiuo metu jau vykdo įvairios nekilnojamojo turto konsultacijų bendrovės ir kitos įmonės. Todėl įtvirtindama minėtus siūlymus, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu, Teisingumo ministerija neturi pažeisti sąžiningos konkurencijos laisvės imperatyvo, įtvirtinto Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 4 dalyje.

(6) Konstitucinė sąžiningos konkurencijos apsaugos garantija suponuoja, kad ūkinės veiklos draudimai turi būti pagrįsti, adekvatūs siekiamam tikslui, nediskriminaciniai, aiškiai suformuluoti. Ši garantija taip pat nustato draudimą viešojo administravimo institucijoms, reguliuojančioms ūkinę veiklą, priimti sprendimus, iškreipiančius ar galinčius iškreipti sąžiningą konkurenciją¹. Kaip ne kartą yra išaiškinęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, diskriminavimas tarp ūkio subjektų yra galimas tuomet, jeigu toje pat situacijoje esantiems ūkio subjektams yra taikomos skirtingos sąlygos arba skirtingose situacijose esantiems ūkio subjektams taikomos vienodos sąlygos².

(7) Konkurencijos tarybos manymu, jei notarams būtų leista teikti aukcionų organizavimo ir vykdymo paslaugas, jie veiktų palankesnėmis sąlygomis nei kiti analogiškas paslaugas teikiantys ar ketinantys teikti ūkio subjektai, nes tik notarai turėtų jiems valstybės deleguotą teisę po aukciono atlikti privalomus nekilnojamojo turto realizavimo proceso veiksmus. Atsižvelgiant į tai, kad minėtus veiksmus galėtų atlikti tas pats notaras, pas kurį vyko aukcionas, paslaugų gavėjai aukcionų organizavimui ir vykdymui turėtų didesnes paskatas rinktis notarus, o ne kitus organizatorius, kurie dėl šios priežasties būtų stumiami iš rinkos ribojant jų galimybes konkuruoti. Taigi, dėl ketinamo įtvirtinti reguliavimo susidarytų situacija, kai tą pačią veiklą vykdančios ūkio subjektai veiktų nevienodomis sąlygomis, t. y. vieni tą pačią veiklą vykdančios ūkio subjektai būtų privilegijuojami, o kiti atitinkamai diskriminuojami, kas galėtų neigiamai paveikti konkurenciją tarp ūkio subjektų rinkoje.

(8) Visgi Įstatymo ar Nutarimo projektų lydimuosiuose dokumentuose nėra pateikta duomenų, kokias pasekmes ketinamas įtvirtinti reguliavimas galėtų sukelti ūkio subjektams, kurie, kaip notarai, neturi teisės atlikti nekilnojamojo turto realizavimo proceso veiksmų. Teisingumo ministerija nurodo, kad aukciono dalyviams būtų patogiau paslaugas gauti vienoje vietoje, tačiau nepateikia analizės, kiek ketinamo įtvirtinti reguliavimo galimos pasekmės proporcingos šiam tikslui. Be to, Teisingumo ministerijos nurodytas siekis prisidėti prie dar didesnio verslo aplinkos gerinimo skatinimo keltis į elektroninę erdvę ir spartesnio jo vystymo bei plėtros atrodo nepagrįstas, nes aukcionus organizuojantys ir vykdančios subjektai jau dabar minėtas paslaugas teikia elektroninėje erdvėje³. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, Teisingumo ministerija turi išsamiai išanalizuoti, kokią naudą dėl tokio reguliavimo patirtų paslaugų gavėjai (patogumo, kainos ir kitų aspektų atžvilgiu) bei kokią poveikį reguliavimas turėtų ilgalaikiai konkurencijai tarp ūkio subjektų bei nustatyti, kiek šios pasekmės proporcingos minėtai naudai pasiekti.

(9) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnio 21 punktu, kai teisės akto projektu nustatomas reguliavimas suteikia išskirtinį statusą tam tikriems ūkio subjektams, jų grupėms ar jų vykdomiems projektams, privaloma atlikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio konkurencijai vertinimą. Remiantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimu, neatliktas privalomas poveikio vertinimas gali būti pagrindas pripažinti teisės aktą neteisėtai priimtu⁴.

(10) Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes, rekomenduojame atlikti ketinamo įtvirtinti reguliavimo poveikio konkurencijai vertinimą. Gautomis išvadomis siūlome papildyti Įstatymo ar Nutarimo projekto lydimąją medžiagą bei atitinkamai svarstyti siūlymo įtvirtinimo būtinybę.

(11) Poveikio konkurencijai vertinimą rekomenduojame atlikti taikant Konkurencijos tarybos parengtas „Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gaires“⁵.

¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-539/2010, *Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir Žuvininkystės departamentas prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos prieš Konkurencijos tarybą*.

² Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A552-234/2014, *Lietuvos autoverslininkų asociacija prieš Konkurencijos tarybą*, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. rugpjūčio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-308/2014, *Lietuvos edukologijos universitetas prieš Konkurencijos tarybą*.

³ Prieiga per internetą: <https://www.newsecaukcionai.lt/lt>; <https://www.inreal.lt/>

⁴ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. balandžio 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-4-602/2019.

⁵ Prieiga per internetą: http://www.kt.gov.lt/uploads/documents/files/news_2012-06-11_gaires.pdf

(12) Jeigu Jums kiltų klausimų dėl šiame rašte pateiktų pastabų ir pasiūlymų, maloniai prašome kreiptis į mūsų instituciją.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

Milda Liutkevičienė, tel. (8 5) 262 6658, el. p. Milda.Liutkeviciene@kt.gov.lt